

MARIN MARAIS

Symphonies d'Alcione

Arranged for organ by
Henk Verhoef

Boeijenga
MUSIC PUBLICATIONS

BE 3017

INHOUD / CONTENTS

Voorwoord	3
Preface	4
<i>Symphonies d'Alcione</i>	
I. Ouverture	5
II. Air des faunes et driades	9
III. Marche en rondeau	10
IV. Bourée	12
V. Prélude	13
VI. Marche et airs des Matelots	14
VII. Ritournelle	17
VIII. Chaconne	18

© 2020 Boeijenga Music Publications, Leeuwarden, The Netherlands

Marin Marais: Symphonies d'Alcione
(1656-1728) Arranged for organ by Henk Verhoef
voor orgel / for organ / für Orgel / pour Grand Orgue

ISBN/EAN: 978-90-830612-8-3

Editienummer: BE 3017

Omslagontwerp: Peter van der Zwaag

Gravure: Henk Verhoef, Peter van der Zwaag

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, digital, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission of the publisher.

VOORWOORD

Net als Italië was in Frankrijk de opera, *la tragédie lyrique*, in de eerste plaats een gezongen toneelstuk. Maar anders dan in Italië had in Frankrijk ook de dans er een belangrijke plaats. Op allerlei momenten werd de handeling op het toneel onderbroken voor een menuet, een bourrée, een gavotte of een suite van verschillende dansen. Steevast klonk bij het slot van de opera een monumentale chaconne. En als een opera – zoals *Alcione* van Marin Marais – een succes werd, verscheen een vereenvoudigde partituur in druk, om de muziek beschikbaar te maken voor de liefhebbers.

Marin Marais (1656-1728) wijdde zijn leven aan de viola da gamba, het instrument dat hij virtuoos bespeelde. Ook de meeste van zijn honderden composities zijn voor de gamba bestemd. We kennen ook vier opera's van zijn hand. *Alcione* ging in 1706 in première. In het bijzonder de vierde acte, met daarin een storm (*tempête*) werd populair, net als een aantal dansen uit de opera.

De *symphonies* (instrumentale delen) uit *Alcione* leerde ik in 2009 kennen, toen violist Franc Polman ze programmeerde voor een barokensemble Eik & Linde. Prachtig, kleurrijk en vol afwisseling. De bewerking voor orgel ontstond korte tijd later, nadat ik benoemd was als organist van de Vrije Universiteit, en daarmee vaste bespeler van het 'Couperin-orgel' in de aula. Dit bijzondere instrument is gebouwd in de stijl van de Franse barok, en bij uitstek geschikt voor de muziek van Couperin, naar wie het is genoemd, en zijn tijdgenoten.

Voor de bewerkingen heb ik een keuze gemaakt uit de in totaal ongeveer 30 instrumentale delen uit de opera. Aan begin en eind staan de Ouverture en de Chaconne, en daar tussenin enkele dansen en sfeerstukken. De delen zijn zo gekozen dat ze afzonderlijk bruikbaar zijn, maar het geheel ook als een suite kan worden gespeeld. Daarbij heb ik proberen aan te sluiten bij de traditionele *livres d'orgue* uit de Franse barok: begin en eind zijn gedacht voor Plein Jeu en Grand Jeu, daar tussenin komen de traditionele vormen aan bod, zoals het *duo*, het *trio*, de *tierce en taille* etc. De registraties zijn niet meer dan suggesties, eventueel te vertalen naar een ander type instrument. Wat betreft de ornamenten beperkt Marais zich tot het teken +, dat meestal een gewone triller aanduidt. Ik heb ze overgenomen zoals in de bron, om de speler vrij te laten ze te interpreteren, aan te vullen, aan te passen of weg te laten.

Henk Verhoef
Amsterdam, april 2020

Henk Verhoef (*1961) studeerde orgel in Amsterdam en Parijs. Hij werd prijswinnaar van het Albert Schweitzer Orgelconcours en van het Haarlemse César Franck Concours. Hij heeft een internationale carrière als concertorganist, geeft masterclasses op het gebied van interpretatie en improvisatie, en is veelgevraagd jurylid bij internationale concoursen. Hij is organist van de Nieuwe Kerk en de Oosterkerk te Amsterdam, en organist en beiaardier van de Vrije Universiteit. Behalve als organist en beiaardier is hij ook actief als koordirigent. Hij leidt Camerata Oude Kerk en is beiaardier van Woerden. Als stadsbeiaardier van Monnickendam bespeelt hij de oudste beiaard ter wereld.

Henk Verhoef publiceert over orgels en klokken, hun context, gebruik en restauratie. Voor de Stichting Nederlandse Orgelmonografieën redigeerde hij boeken over de Nieuwe Kerk, het Garrels-orgel van Purmerend en het oude orgel van de Utrechtse Nicolaikerk. Ook leverde hij bijdragen aan de monografieën over de Wederopbouw, de Oude Kerk en de Groningse Martinikerk.

Naast zijn werk als uitvoerend musicus en publicist, adviseert Henk Verhoef bij restauraties van orgels, klokken en beiaarden. Zo was (of is) hij betrokken bij orgelrestauraties in Amsterdam (Oude Kerk, Oosterkerk, Parkkerk, Keizersgrachtkerk, Museum Ons' Lieve Heer op Solder), Rotterdam, Den Haag en Edam. Ook begeleidde hij de restauratie van beiaarden in onder andere Amsterdam, Amersfoort, Haarlem, Enschede en Deventer.

PREFACE

Like in Italy, the opera, *la tragédie lyrique*, was primarily a musical play in France. But unlike Italy, dancing also played an important role in French opera's. At various moments the action on stage was interrupted for a minuet, a bourrée, a gavotte or a suite of different dances, and a monumental chaconne near the end. And when an opera – such as *Alcione* by Marin Marais – became a success, a simplified score appeared in print to make the music available to enthusiasts.

Marin Marais (1656-1728) dedicated his life to the viola da gamba, the instrument of which he was a virtuoso. The majority of his hundreds of compositions are also intended for gamba. We also know of four operas by his hand. *Alcione* premiered in 1706. In particular the fourth act, containing a storm (*tempête*) became popular, as did a number of dances from the opera.

I got to know the *symphonies* (instrumental parts) from *Alcione* in 2009, when violinist Franc Polman programmed them for a baroque ensemble Eik & Linde. Beautiful, colorful and full of variety. The arrangement for organ came about a short time later, after I had been appointed as organist at the Vrije Universiteit Amsterdam, and therefore a regular player of the "Couperin organ" in the auditorium. This special instrument is built in the style of the French Baroque, and is ideally suited to the music of Couperin, after whom it is named, and his contemporaries.

For the arrangements I made a choice from the approximately 30 instrumental movements of the opera. At the beginning and end there are the Ouverture and the Chaconne, with a variety of dances and atmospheric pieces in between. The dances are chosen in such a way that they can be used individually, but the whole selection can also be played as a suite. In doing so, I tried to connect with the traditional *livres d'orgue* from the French Baroque: beginning and end were thought for Plein Jeu and Grand Jeu, in between the traditional forms such as the *duo*, the *trio*, the *tierce en taille* etc. The registrations are mere suggestions. The performer is invited to find suitable solutions when playing other type of organs. Regarding the ornaments, Marais limits itself to the + sign, which usually indicates an normal trill. I have copied them as in the source, to allow the player to interpret, supplement, modify or omit them.

Henk Verhoef
Amsterdam, April 2020

Henk Verhoef (*1961) studied organ in Amsterdam and Paris. He became prize winner of the Albert Schweitzer Organ Competition and the Haarlem César Franck Competition. He has an international career as a concert organist, gives master classes in interpretation and improvisation, and is a much sought-after jury member at international competitions. He is organist of the Nieuwe Kerk and the Oosterkerk in Amsterdam, and organist and carillonneur of the Amsterdam Vrije Universiteit. In addition to being an organist and carillonneur, he is also active as a choir conductor. He heads Camerata Oude Kerk and is the carillonneur of Woerden. As a city carillonneur of Monnickendam, he plays the oldest carillon in the world.

Henk Verhoef publishes on organs and clocks, their context, use and restoration. For the Dutch Organ Monographs Foundation he edited books on the Nieuwe Kerk, the Garrels organ of Purmerend and the old organ of the Utrecht Nicolaïkerk. He also contributed to the monographs on the "Wederopbouw", the Amsterdam Oude Kerk and the Groningen Martinikerk.

In addition to his work as a performing musician and publicist, Henk Verhoef advises on restorations of organs, bells and carillons. He was (or is) involved in organ restorations in Amsterdam (Oude Kerk, Oosterkerk, Parkkerk, Keizersgrachtkerk, Museum Ons' Lieve Heer op Solder), Rotterdam, The Hague and Edam. He also supervised the restoration of carillons in Amsterdam, Amersfoort, Haarlem, Enschede and Deventer, among others.

Symphonies d'Alcione

~I~

Ouverture

Plein Jeu

Marin Marais (1656-1728)

Arranged for organ by Henk Verhoef

G.O.

4

8

11

B

Gay

15

Pos.

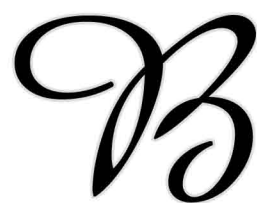
20

25

30

35

40

45

50

55

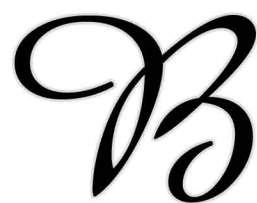
60

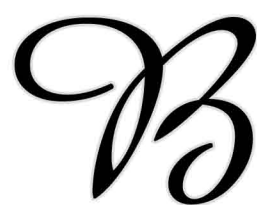
Lentement

G.O.

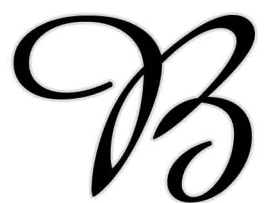
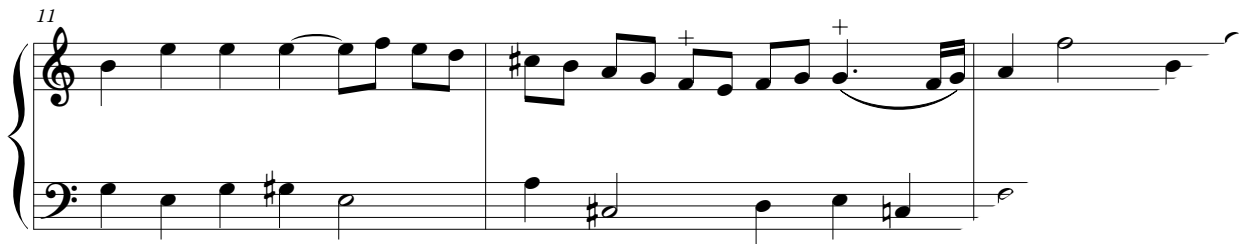
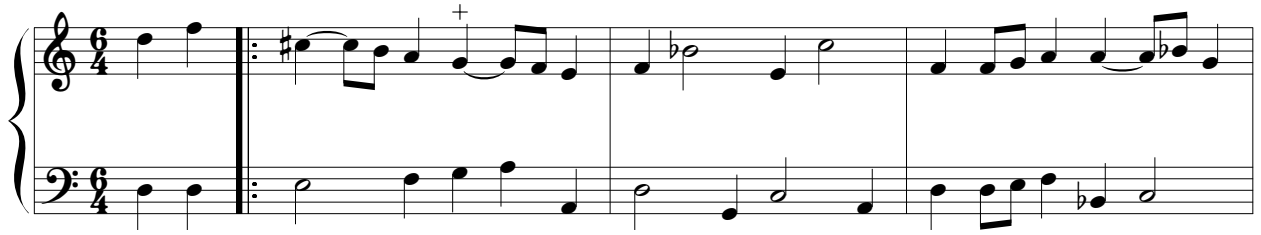
64

1.

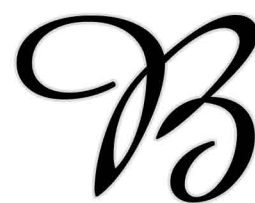
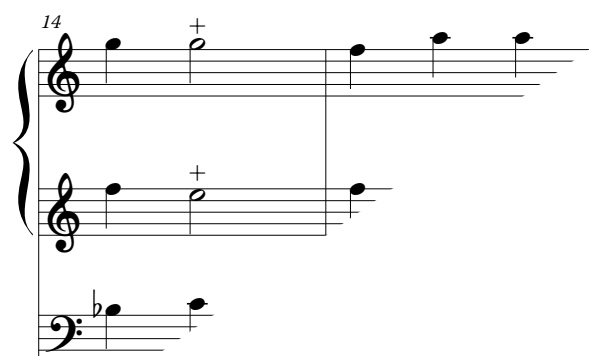
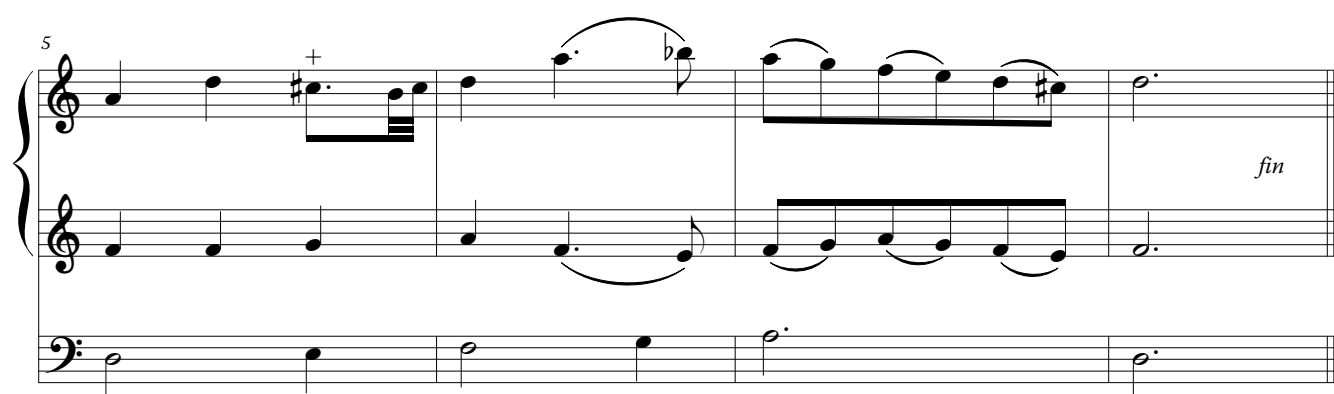

Air des faunes et driades

Duo

Marche en rondeau

Trio à 3 claviers

[2ème couplet]

19

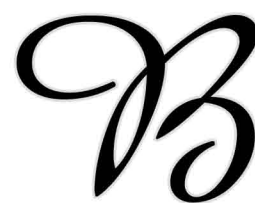
Musical notation for measures 19-22. Treble and bass staves with piano accompaniment. Measure 19 has a '+' above the treble staff. Measure 21 has '+' above both treble and bass staves.

23

Musical notation for measures 23-26. Treble and bass staves with piano accompaniment. Measure 25 has '+' above both treble and bass staves.

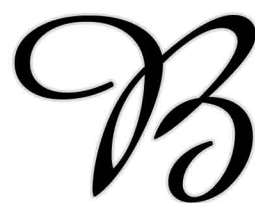
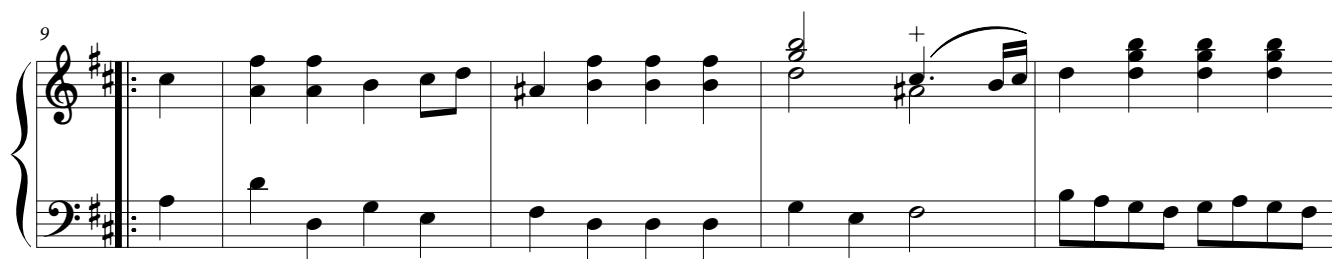
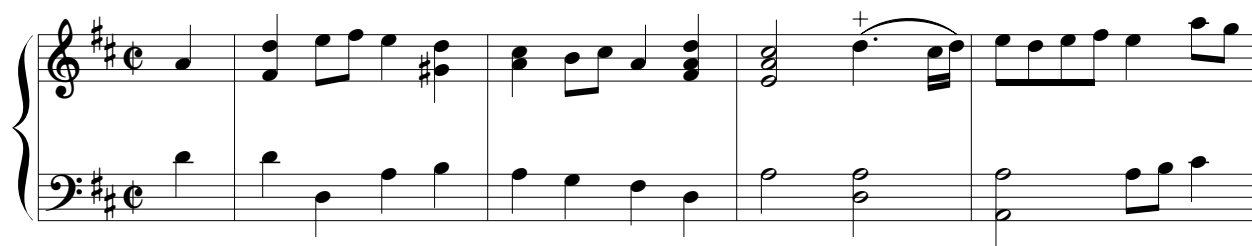
27

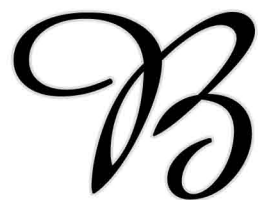
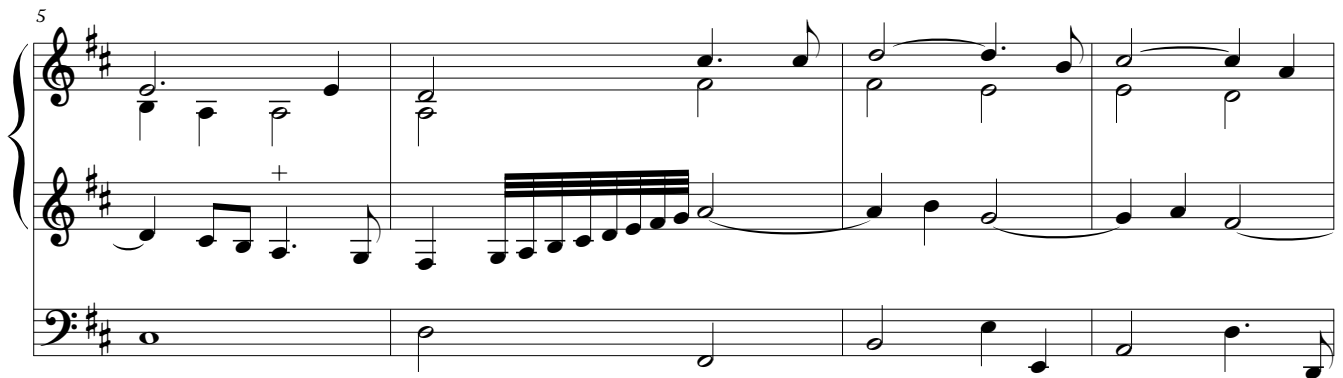
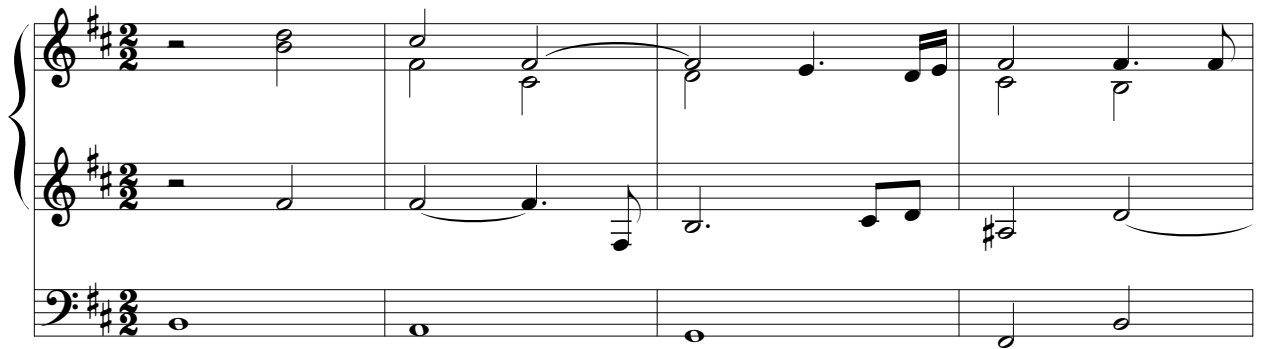
Musical notation for measures 27-30. Treble and bass staves with piano accompaniment. Measure 30 ends with a double bar line and a repeat sign.

~IV~

Bourée

sur la Trompette

Prélude*Tierce en taille*

Marche et airs des Matelots

Marche

Pos. Cromorne

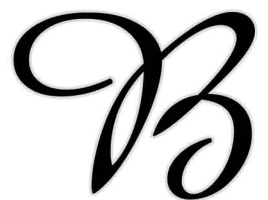
Ped. Fonds (16'), 8', 4'
à la tambour

13

19

2ème Air

25

G.O. Fonds

28

29

32

33

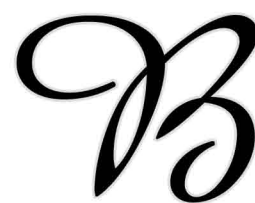
36

37

40

41

44

3ème Air «Tambourin»

45

Pos.

Measures 45-49: The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern in the left hand. The right hand plays chords and single notes, including a measure with a '+' marking above it.

50

simile

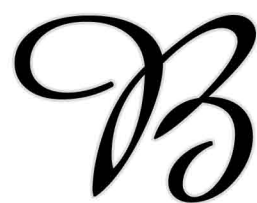
Measures 50-54: The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern in the left hand. The right hand plays chords and single notes, including a measure with a '+' marking above it.

55

Measures 55-59: The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern in the left hand. The right hand plays chords and single notes, including a measure with a '+' marking above it.

60

Measures 60-64: The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern in the left hand. The right hand plays chords and single notes.

Ritournelle

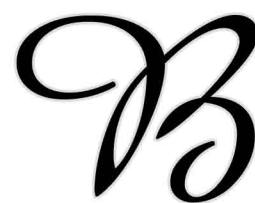
Flûtes

First system of the musical score for Flûtes, measures 1-6. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music is written for three staves: Treble, Alto, and Bass. The Treble staff begins with a whole note rest, followed by a half note G4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Alto staff has a whole note rest in measure 1, followed by a half note G4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Bass staff begins with a whole note G3, followed by a half note G3, and then a series of eighth and sixteenth notes. There are plus signs (+) above the Treble staff in measures 4 and 6, and above the Alto staff in measure 6.

Second system of the musical score for Flûtes, measures 7-13. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music continues on the three staves. The Treble staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Alto staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Bass staff has a half note G3, followed by a half note A3, and then a series of eighth and sixteenth notes. There are plus signs (+) above the Treble staff in measures 10 and 12, and above the Alto staff in measure 12.

Third system of the musical score for Flûtes, measures 14-20. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music continues on the three staves. The Treble staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Alto staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Bass staff has a half note G3, followed by a half note A3, and then a series of eighth and sixteenth notes. There are plus signs (+) above the Treble staff in measures 15 and 17, and above the Alto staff in measure 17.

Fourth system of the musical score for Flûtes, measures 21-23. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music continues on the three staves. The Treble staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Alto staff has a half note G4, followed by a half note A4, and then a series of eighth and sixteenth notes. The Bass staff has a half note G3, followed by a half note A3, and then a series of eighth and sixteenth notes.

~VIII~
Chaconne
Grand Jeu

Handwritten musical score for a piece titled "Chaconne Grand Jeu" (marked ~VIII~). The score is written for piano (G.O.) and includes a pedal instruction (Ped.). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score is divided into systems, with measures numbered 7, 14, 21, 28, and 35. The notation includes various chords, single notes, and melodic lines in both the treble and bass staves. A "man." (marcato) instruction appears below the 21st measure. The score concludes with a large, stylized flourish in the bottom right corner.

G.O.

Ped.

7

14

21

man.

28

35

42

Ped.

49

56

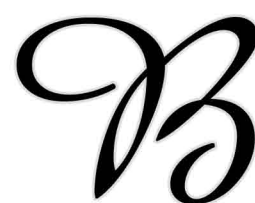
man.

63

Pos.

70

77

84

Récit

91

Echo

G.O.

98

Ped.

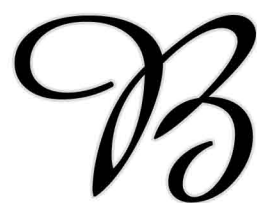
105

112

Pos.

G.O.

118

124

Récit

130

Echo

Récit

Echo

136

Récit

Echo

G.O.

Ped.

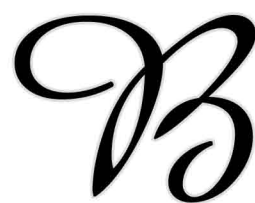
142

148

Pos.

man.

154

160

G.O.

Ped.

166

172

man.

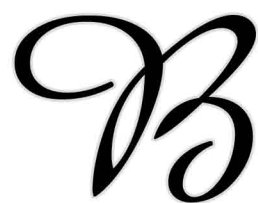
178

Récit

184

Echo

189

193

Pos.

G.O.

197

201

Récit

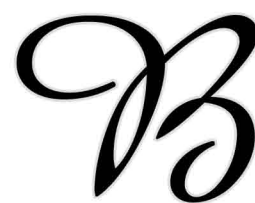
Pos.

205

211

G.O.

215

219

+

223

227

Pos.

Récit

231

+

235

+

G.O.

Ped.

239

